

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl soudkyně Mgr. Janou Příbylovou v právní věci

účastníka 1): J. K. narozená
bytem
zastoupená advokátkou Mgr. Lucií Růžičkovou
sídlem Jana Růžičky 1165/2a, 148 00 Praha 4

a

účastníka 2): AXA životní pojišťovna a.s., IČO 61859524
sídlem Lazarská 13/8, 120 00 Praha - Nové Město
zastoupená advokátem JUDr. Janem Malým
sídlem Sokolovská 5/49, 186 00 Praha 8

o zaplacení 84 200 Kč s příslušenstvím a nahrazení rozhodnutí finančního arbitra

takto:

- I. Řízení se v rozsahu, v němž se žaloba účastníka 2) AXA životní pojišťovna a.s. směřuje proti nálezů finančního arbitra č. j. ze dne 18. 4. 2019 ve znění rozhodnutí o námitkách č. j. ze dne 20. 6. 2019 v části požadavku na zamítnutí návrhu na uložení sankce ve výši 15 000 Kč, zastavuje.
- II. Žaloba, aby soud nahradil nález finančního arbitra č. j. ze dne 18. 4. 2019 a rozhodnutí o námitkách č. j. ze dne 20. 6. 2019 tak, že účastník 2) AXA životní pojišťovna a.s. je povinna zaplatit účastníku 1) J. K. částku ve výši 84 200 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % p. a. z této částky od 12. 6. 2018 do zaplacení a uložit účastníku 2) AXA životní pojišťovna a.s. nahradit účastníku 1) J. K. náhradu nákladů řízení, se zamítá.

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. Šárka Kašparová.

- III. Nález finančního arbitra č. j. [REDACTED] ze dne 18. 4. 2019 ve znění rozhodnutí o námitkách č. j. [REDACTED] ze dne 20. 6. 2019 se nahrazuje výrok II. takto: Instituce AXA životní pojišťovna a.s. je povinna zaplatit navrhovatelce J. [REDACTED] K [REDACTED] částku ve výši 13 800 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 p. a. z částky 13 500 Kč od 12. 6. 2018 do zaplacení, a to do 3 dnů od právní moci rozhodnutí.
- IV. Žaloba, aby soud nahradil nález finančního arbitra č. j. [REDACTED] ze dne 18. 4. 2019 ve znění rozhodnutí o námitkách č. j. [REDACTED] ze dne 20. 6. 2019 tak, že se návrh navrhovatele účastníka 1) J. [REDACTED] K [REDACTED] na určení neplatnosti pojistné smlouvy o investičním životním pojištění č. [REDACTED] zamítá, se zamítá.
- V. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Účastník 1) J. [REDACTED] K [REDACTED] se žalobou podanou ke zdejšímu soudu domáhala zaplacení částky 84 200 Kč s příslušenstvím a dále nahrazení nálezu finančního arbitra, č.j. [REDACTED] ze dne 18. 4. 2019 a rozhodnutí o námitkách, č.j. [REDACTED] ze dne 20. 6. 2019 s odůvodněním, že finanční arbitr vydal dne 18. 4. 2019 nález, proti němuž podal účastník 1) námitky dne 2. 5. 2019, když finanční arbitr rozhodl o těchto námitkách dne 20. 6. 2019. Rozhodnutí o námitkách bylo účastníku 1) doručeno dne 21. 6. 2019, když takto bylo rozhodnuto o návrhu ze dne 24. 5. 2018 na vydání bezdůvodného obohacení ve výši 84 200 Kč z důvodu, že pojistná smlouva č. [REDACTED] ze dne 20. 5. 2010, kterou uzavřel účastník 1) a účastník 2), je neplatná. Smlouva je neplatná pro rozpor s ustanovením § 39 zákona č. 40/1964 Sb., rozpor se zákonem č. 277/2009 Sb. o pojišťovnictví a současně pro obcházení zákona č. 256/2004 Sb. o podnikání na kapitálovém trhu. Finanční arbitr nálezem rozhodl, že se určuje, že pojistná smlouva je neplatná. Dále rozhodl o povinnosti účastníka 2) zaplatit účastníku 1) částku ve výši 28 200 Kč s příslušenstvím a ve zbývající části návrh zamítl. V rozhodnutí o námitkách finanční arbitr změnil výrok II. nálezu tak, že účastník 2) je povinen zaplatit účastníku 1) částku 28 200 Kč s příslušenstvím pouze z částky 25 500 Kč. Finanční arbitr neúplně zjistil skutkový stav, dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním, nepřihlédl k tvrzeným skutečnostem a nález spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Účastník 1) se ztotožňuje se závěrem finančního arbitra, že pojistná smlouva je neplatná. V dané věci není pojistný zájem pojistníka. Vzhledem k poměrům pojistné částky 0 Kč a měsíčního pojistného ve výši 1 000 Kč a vzhledem k dlouhodobosti produktu je závazkový vztah sjednaný k pojistné smlouvě pojištěním pouze formálně. Účastník 2) nepřebírá žádné pojistné riziko. Účastník 2) se nezavázal na základě pojistné smlouvy poskytnout pojistnou ochranu. Účastník 1) také neprojevil pojistný zájem, který je imanentní součástí institutu pojištění. Předmětem pojistné smlouvy není pojištění. I investiční životní pojištění musí mít složku rizikového životního pojištění, když pojistná smlouva ale obsahuje pouze složku investiční. Pojistná částka je 0 Kč. Pojistné plnění je generováno pouze z investovaného pojistného. Účastník 1) má za to, že materiálně mu jsou pojistnou smlouvou sjednávány pouze služby, které jsou jinak regulovány zákonem o podnikání na kapitálovém trhu. Pojistná smlouva je v rozporu se zákonem o pojišťovnictví, odporuje smyslu a účelu zákona o podnikání na kapitálovém trhu. Pojistná smlouva je neplatná pro rozpor s § 39 občanského zákoníku. Účastník 2) vznesl v průběhu řízení námitku promlčení nároku. Účastník 1) má za to, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy. Investiční životní pojištění bylo prodáváno pojišťovacími zprostředkovateli a pojišťovnami a jeho atraktivita vedla k vytvoření modelu obchodního jednání s klientem, který měl za cíl ho jakýmkoliv způsobem přesvědčit o výhodnosti produktu. Vzhledem ke složitosti produktu pro běžného spotřebitele byli spotřebitelé klamáni, což umocňovala složitost pojistných

podmínek. Investiční životní pojištění nedává z ekonomického hlediska smysl. Pojistná smlouva je neplatná pouze z důvodu na straně účastníka 2), když účastník 1) nezavinil žádným způsobem důvod neplatnosti. Účastník 1) nemohl neplatnost pojistné smlouvy ani rozumně předpokládat. Zánik nároku v důsledku námítky promlčení by byl pro účastníka 1) nepřiměřeně tvrdým postihem. V případě konstatování promlčení by účastníku 2) připadly finanční prostředky, které by tato neměla na základě pojistné smlouvy nikdy nárok. Pojistných smluv bylo uzavřeno mnoho. Námítka promlčení je vznesená subjektem, který není v dobré víře. Účastník 2) s ohledem na to, že měl vykonávat svou činnost s odbornou péčí, si musel být vědom, že nesjednání pojištění v materiálním smyslu vede nutně k neplatnosti smlouvy. V případě návrhu účastníka 2) navrhla jeho zamítnutí s tím, že není-li v pojistné smlouvě sjednána smysluplná pojistná částka, nelze dovodit pojistný zájem na straně pojistníka na poskytnutí pojistné ochrany ze strany pojistitele. Pojistitel se totiž nezavazuje vykonávat pojišťovací činnost, ale jinou činnost, zde investiční službu. Pojistná smlouva je absolutně neplatná i za současné právní úpravy, neboť odporuje zákonu a zjevně narušuje veřejný pořádek. Smluvní svoboda není absolutní, neboť může být omezena zákonem. Pokud účastník 2) namítá, že by bylo možné, aby právní úkon byl jiným právním úkonem, pak je účastník 1) neměl vůli uzavřít jinou než pojistnou smlouvu. Díky způsobu nabízení investičního životního pojištění došlo k poškození tisíců spotřebitelů.

Rozhodnutí finančního arbitra napadl i účastník 2), který žádal, aby byl zamítnut návrh účastníka 1) na zaplacení bezdůvodného obohacení ve výši 28 200 Kč s příslušenstvím a aby nebyla uložena sankce ve výši 15 000 Kč dle § 17a zákona o finančním arbitrovi s odůvodněním, že rozhodnutí o námitkách bylo účastníku 2) doručeno dne 24. 6. 2019, když rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Účastník 2) má za to, že finanční arbitr ve svém nálezu a rozhodnutí o námitkách určil neplatnost pojistné smlouvy z důvodu neexistence pojistného zájmu a pojistného rizika. Existence pojistného zájmu ale není podstatnou náležitostí pojistné smlouvy, není podmínkou platnosti smlouvy. Výčet podstatných náležitostí pojistné smlouvy je taxativní. Finanční arbitr ho rozšiřuje. Ustanovení § 2764 NOZ nemůže být aplikováno retroaktivně na pojistnou smlouvu uzavřenou před účinností nového občanského zákoníku. Absence pojistného zájmu nebyla v době sjednání pojistní smlouvy žádným zákonem zakázána. Pojistný zájem existuje, neboť je poskytována ochrana v podobě výplaty pojistného plnění obmyslené osobě. V případě dožití spočívá ochrana v podobě vyplacení pojistného plnění pojištěnému. V daných případech dochází k výplatě částky, kterou je možno vypočítat. Pojistný zájem rovněž může spočívat v možnosti určení konkrétní osoby, která obdrží plnění. Pojistným zájmem může být i voluntarita, když bylo možné disponovat s obsahem pojistné smlouvy. Pojistníkovi také nic nebrání v úpravě výše pojistné částky ani ve sjednání připojištění. Neurčení konkrétní částky kupní ceny také nezpůsobovala neplatnost kupní smlouvy, pokud byl způsob výpočtu dostatečně určitý. Současně úkony musí být v pochybnostech vykládány ve prospěch platnosti úkonu. Pojistné riziko zde existuje a existovalo. Pojistná smlouva je na pojistné riziko vztahující se k smrti nebo dožití. Pojistné riziko také není esenciální náležitostí pojistné smlouvy. Současně podle ustanovení veřejného práva nelze hodnotit otázku platnosti či neplatnosti soukromoprávních smluv. Zákon o pojišťovnictví také předpokládá, že pojistná smlouva může být taková, kdy pojistné plnění je čistě odvislé pouze a jen na riziku z investování finančních prostředků. V některých pojistných smlouvách dochází ke kombinaci pojistného plnění, v některých nese riziko pojistník. Účastník 2) namítá, že posouzení právního úkonu jako absolutně neplatného lze v souladu s konstantní judikaturou pouze za specifických podmínek. Sankce absolutní neplatnosti omezuje autonomii vůle. Použití sankce absolutní neplatnosti je až krajním řešením. Účastník 2) má za to, že účastník 1) nemá žádný právní zájem na určení neplatnosti pojistné smlouvy. Kromě zájmu ekonomického. Účastník 1) předmětnou pojistnou smlouvu i z ní vyplývající závazky uznával a pravidelně hradil měsíční pojistné. Každý měsíc tak navyšoval bezdůvodné obohacení, ačkoliv účelově tvrdil, že se necítí být vázán pojistnou

smlouvou. Účastník 2) vznesl z opatrnosti námitku promlčení údajného bezdůvodného obohacení pramenícího z pravidelně hrazeného pojistného. Takto bylo finančním arbitrem přiznáno bezdůvodné obohacení pouze ve výši 28 200 Kč. Pokud by však pojistná smlouva byla považována za platnou, nárok by byl 62 669 Kč. Finanční arbitr narušil i autonomii vůle, když oba účastníci měli zájem uzavřít pojistnou smlouvu s investiční složkou v rozsahu 100 % pojistného. Tedy smlouvu je nezbytné posuzovat jako platnou smlouvu investiční, případně smlouvu inominátní. V dané věci by tedy alespoň byla uzavřena platná smlouva, jejímž předmětem je poskytování konkrétního typu investičních služeb. K otázce platnosti smlouvy se vyjadřovala řada odborníků. Existuje k tomu i zahraniční judikatura. Ze všech rozhodnutí je patrný princip zachování platnosti smlouvy. Účastník 2) zpochybňuje pravomoc finančního arbitra k vedení řízení o určení platnosti/neplatnosti pojistné smlouvy, když finanční arbitr má pravomoc rozhodovat ve věci v případech, kdy se jedná o pojistnou smlouvu, současně ale finanční arbitr tvrdí, že se v dané věci o pojistnou smlouvu nejedná. Ohledně návrhu vedlejšího účastníka navrhl, ať je tento zamítnut.

Finanční arbitr uvedl, že je oprávněn řešit spory podle zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, rozhodoval o návrhu účastníka 1), kdy se tento domáhal proti účastníku 2) vydání bezdůvodného obohacení ve výši 84 200 Kč s příslušenstvím. Ve sporu bylo rozhodnuto nálezem ze dne 18. 4. 2019, následně pak bylo rozhodnuto o námitkách. Finanční arbitr nedovodil, že by námitka promlčení vznesená účastníkem 2) byla v rozporu s dobrými mravy, přičemž tyto závěry potvrdily i obecné soudy při přezkumu rozhodnutí finančního arbitra. Například v rozhodnutí ze dne 9. 4. 2018, č.j. [redacted] případně Městský soud v Praze rozhodnutí ze dne 21. 3. 2019, č.j. [redacted] Žaloba účastníka 2) převážně odpovídá námitkám vzneseným v řízení před finančním arbitrem. Finanční arbitr se zabýval argumentací účastníka 2), odkazuje plně na nález s tím, že převzetí pojistného rizika pojistitelem a pojistný zájem pojistníka jsou svou povahou esenciální náležitosti, které musí být naplněny v případě uzavření platné pojistné smlouvy. Logikou účastníka 2) by pak povinnou náležitostí pojistné smlouvy nebylo ani vymezení pojistného plnění. Účastník 2) opakovaně nesprávně namítá nejrůznější věci, se kterými se již finanční arbitr vypořádal. Tvrzení účastníka 2), že výše pojistného plnění nemusí být nutně v pojistné smlouvě stanovena konkrétní částkou, ale postačí vymezení dostatečně určitého způsobu jeho určení, je bezpředmětná. Finanční arbitr tento závěr nerozporoval, ovšem určitost výpočtu pojistného plnění v situaci, kdy jakákoliv výše pojistného plnění není garantovaná, nedokládá existenci pojistného zájmu nebo převzetí pojistného rizika. Ohledně ostatních námitek odkazuje na podrobnou argumentaci v nález, resp. rozhodnutí o námitkách. Pokud finanční arbitr zjistil, že pojistná smlouva s ohledem na sjednaná práva a povinnosti neplní svou základní funkci a trpí zásadními a nezvolitelnými vadami, představuje bez pochyby právě takový právní úkon, u něhož převáží veřejný zájem na vyslovení jeho absolutní neplatnosti před jeho zachováním. Současně účastník 1) platnost pojistné smlouvy výslovně napadá. Řešení otázky neexistence právního vztahu lze nepochybně do rozhodnutí uvést výslovně, tj. formou výroku, když se současně rozhoduje o plnění z titulu bezdůvodného obohacení. Pro posouzení nároku účastníka 1) je zapotřebí, aby finanční arbitr zkoumal platnost pojistné smlouvy. Finanční arbitr nemá jakoukoliv pochybnost o své příslušnosti k řešení posuzovaného sporu o určení platnosti pojistné smlouvy.

Soud výrokem I. zastavil řízení o žalobě v té části, v níž se účastník 2) domáhal nahrazení nálezu Finančního arbitra v rozsahu výroku, jímž byla účastníku 2) uložena sankce podle ustanovení § 17a zákona o finančním arbitrovi. Soud je přesvědčen, že tu nejde o věc spadající do pravomoci soudů v občanském soudním řízení. Podle ustanovení § 7 odst. 1 o. s. ř. soudy v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují spory a jiné právní věci, které vyplývají z poměrů soukromého práva, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány. Podle odst. 2 cit. ust. pak platí, že spory a jiné právní věci uvedené v odstavci 1, o nichž podle

zákonu rozhodly jiné orgány než soudy, soudy v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují za podmínek uvedených v části páté tohoto zákona. Odst. 3 cit. ust. stanoví, že jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon. Konečně pak podle odst. 4 cit. ust. pravomoc soudů ve věcech správního soudnictví upravuje zvláštní zákon. Je nepochybné, že z poměrů soukromého práva zcela jednoznačně vyplývá spor mezi účastníkem 2) a účastníkem 1), naproti tomu uložená sankce podle ustanovení § 17a ZFA (byť s řešením předmětného soukromoprávního sporu účastníků jednoznačně souvisí) ze soukromoprávních poměrů nevyplývá, ostatně v tomto směru vůbec nejde o řešení sporu mezi účastníky, neboť tu je zakládán veřejnoprávní vztah, v němž je účastník 2) sankcionován uložením povinnosti ve prospěch státního rozpočtu. Z textu zákona pak ani nevyplývá, že by se jednalo o jakousi náhradu nákladů, ale jedná se čistě o sankci. Mohlo by tak jít nikoli o „spor“, nýbrž toliko o „jinou právní věc“, o níž by soudy mohly rozhodnout pouze tehdy, bylo-li by to pozitivně stanoveno zákonem; tak tomu ovšem není. Soudu je přitom známa odchylná judikatura Nejvyššího správního soudu (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2007, sp. zn. 2 Afs 176/2006 a ze dne 25. 10. 2005, sp. zn. 2 As 36/2005), je však přesvědčen, že argumentace tam obsažená nemůže nad rámec zákona založit pravomoc soudů v občanském soudním řízení. Tato otázka nebyla doposud řešena žádným rozhodnutím zvláštního senátu zřízeného podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů. Soud je proto přesvědčen, že veřejnoprávní povaha sankce ukládané podle ustanovení § 17a zákona o finančním arbitrovi, jež je příjmem státního rozpočtu a nijak neřeší vzájemné vztahy mezi účastníky řízení, vylučuje pravomoc soudu v občanském soudním řízení, byť v řízení podle páté části o. s. ř., není-li to výslovně stanoveno zákonem. Je tedy dána pravomoc soudu ve správním soudnictví. Soud proto poté, co o tomto svém zvažovaném postupu informoval v průběhu ústního jednání účastníky, kteří tak dostali možnost se k němu vyjádřit, postupoval podle ustanovení § 104b odst. 1 o. s. ř. a řízení v tomto rozsahu zastavil. Účastník 2) nyní může podat proti napadenému rozhodnutí Finančního arbitra ve výroku o uložení sankce podle ustanovení § 17a zákona o finančním arbitrovi u věcně a místně příslušného soudu žalobu ve správním soudnictví do jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení. V takovém případě platí, že žaloba byla podána dnem, kdy došla soudu rozhodujícím v občanském soudním řízení (§ 72 odst. 3 s. ř. s.).

Mezi účastníky bylo nesporným, že J. [redacted] K. [redacted] se návrhem na zahájení řízení podaným dne 24. 5. 2018 domáhala vydání bezdůvodného obohacení ve výši 84 200 Kč z důvodů, že pojistná smlouva č. [redacted] ze dne 20. 5. 2010, kterou uzavřela se společností AXA životní pojišťovna a.s. je neplatná. Pojistná smlouva je dle J. [redacted] K. [redacted] neplatná ve smyslu ust. § 39 zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, pro rozpor se zákonem č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, a současně pro obcházení zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu. Finanční arbitr nálezem rozhodl, že se určuje, že pojistná smlouva je neplatná. Finanční arbitr dále rozhodl o povinnosti žalované AXA životní pojišťovna a.s. zaplatit J. [redacted] K. [redacted] částku ve výši 28 200 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 28 200 Kč počínaje dnem 12. 6. 2018 do zaplacení a návrh Jindřišky Kořínkové ve zbývajících částech zamítl. Dále rozhodl o povinnosti žalované zaplatit sankci. Rozhodnutí o námitkách finanční arbitr změnil výrok II. nálezem tak, že AXA životní pojišťovna a.s. je povinna zaplatit J. [redacted] K. [redacted] částku ve výši 28 200 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně z částky 25 500 Kč počínaje dnem 12. 6. 2018 do zaplacení. Ostatní výroku nálezem potvrdil.

Nálezem finančního arbitra, č.j. [redacted] ze dne 18. 4. 2019 bylo prokázáno, že finanční arbitr určil, že pojistná smlouva č. [redacted] kterou dne 20. 5. 2010 uzavřeli navrhovatel J. [redacted] K. [redacted] a instituce společnost AXA životní pojišťovna, a.s., je neplatná (výrok II.), instituce AXA životní pojišťovna, a.s., je povinna zaplatit navrhovateli J. [redacted] K. [redacted] částku ve výši 28 200 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % p.a. z částky

28 200 Kč počínaje dnem 12. 6. 2018 do zaplacení, a to do tří dnů od právní moci tohoto nálezu (výrok III.), návrh navrhovatele J. [REDACTED] K. [REDACTED] se ve zbývajících částech podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá (výrok IV.), instituce AXA životní pojišťovna, a.s., je podle § 17a zákona o finančním arbitrovi povinna zaplatit sankci ve výši 15 000 Kč, a to do patnácti dnů ode dne právní moci nálezu. Finanční arbitr shrnul jednotlivé námitky obou účastníků, dále se pokusil o smír, následně právně posoudil věc, když ve výroku I. určil i neplatnost pojistné smlouvy s tím, že samotný návrh na plnění nemůže v posuzovaném případě řešit celý obsah a rozsah sporného vztahu, neboť pojištění založené pojistnou smlouvou dosud trvá a smluvní strany jsou z ní navzájem vázány, má finanční arbitr za to, že je dán právní zájem na tom, aby finanční arbitr určil, že pojistná smlouva je neplatná. Rozhodnou právní úpravou pak shledal zákon o pojistné smlouvě a dále subsidiárně starý občanský zákoník. Dále finanční arbitr shrnul smluvní úpravu, z níž plynulo, že si navrhovatel a instituce sjednali dobu trvání pojištění 19 let a běžné měsíční pojistné ve výši 1 000 Kč, pojistná částka ve výši 0 Kč, dále bylo zjištěno, že navrhovatel uhradil 104 splátek, celkem částku 87 200 Kč. S účinností od 1. 3. 2017 došlo ke snížení běžného měsíčního pojistného na částku 300 Kč. Dále uvedl, že pojistná smlouva musí splňovat náležitosti podle zákona o pojistné smlouvě jako speciálního zákona, ale i obecné náležitosti kladené na veškeré právní úkony starým občanským zákoníkem, tedy náležitost svobodné a vážné vůle, srozumitelnost a určitost, způsobilost k právním úkonům a dovolatelnosti právního úkonu, tedy že neodporuje zákonu nebo jej neobchází, ani se nepřiči dobrým mravům. Upozorňuje, že pojistné riziko tvoří dva znaky, a to existenci pojistného nebezpečí, které může vyvolat vznik pojistné události a sama možnost, pravděpodobnost, že taková událost skutečně nastane. Přebere-li na sebe pojistitel pojistné riziko, čelí následkům této pravděpodobnosti pojistitel, nikoliv pojistník. Přenesení pojistného rizika na pojistitele proto odpovídá pojistnému zájmu pojistníka. Vzhledem k charakteru pojistného rizika a pojistného zájmu jako smyslu pojištění pro pojistníka je zřejmé, že se obě tyto esenciální náležitosti pojištění musí promítnout do samotné pojistné smlouvy jako celku. Pojistný zájem se v pojistné smlouvě musí promítnout právě prostřednictvím přenesení pojistného rizika na pojistitele, kterým se naplňuje potřeba ochrany pojistitele před následky pojistné události. Pojistná smlouva v režimu zákona o pojistné smlouvě je smlouva úplatná, když z povahy pojištění plyne, že pojistník platí právě především za přenesení pojistného rizika na pojistitele, ačkoliv investiční životní pojištění kombinuje do jednoho finančního produktu dvě činnosti spočívající v pojištění a investování, je nutná stále přítomnost složky tvořící životní pojištění, aby byl naplněn smysl a účel pojištění. Investiční životní pojištění, které by obsahovalo pojistnou složku jen formálně, avšak nikoliv fakticky, nelze chápat jako pojištění. Pojišťovna, která by v rámci své činnosti poskytovala produkt sloužící k faktickému zprostředkování investic do cenných papírů, by tak postupovala investiční služby v rámci smluvního typu označeno formálně jako pojistná smlouva, ačkoliv by se ve skutečnosti jednalo o smluvní typ předpokládaný pro poskytování finančních služeb zákonem č. 591/1992 Sb. o cenných papírech. Takovým jednáním by pojišťovna obcházela zákon o podnikání na kapitálovém trhu. Navrhovatel s institucí v pojistné smlouvě sjednal investiční životní pojištění s nulovou pojistnou částkou, resp. s výplatou částky odpovídající hodnotě podílového účtu v době vzniku pojistné události. Instituce však hodnotu podílového účtu navrhovateli nějak negarantovala. Výše potenciálního výnosu závisí ryze na tržních parametrech. Fakticky investiční riziko nese navrhovatel. Instituce na sebe v žádné fázi trvání pojistné smlouvy nepřevzala pojistné riziko pro případ pojistné události. Instituce v postavení odborníka, který má licenci k poskytování pojištění a který je povinen tuto činnost vykonávat s odbornou péčí, neměla s navrhovatelem pojistnou smlouvu zavázat. Finanční arbitr má za to, že pojistná smlouva je absolutně neplatná podle § 39 občanského zákoníku, neboť odporuje zákonu o pojistné smlouvě. Instituce na základě pojistné smlouvy nepřebrala pojistné riziko, ani navrhovatel jejím prostřednictvím nenaplnil svůj pojistný zájem. Navrhovatel má proto právo na vrácení veškerého pojistného, které od něj instituce na základě pojistné smlouvy získala. Podle úpravy o promlčení

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. Šárka Kašparová.

platí, že speciální promlčecí doby pro promlčení práva na vydání plnění z bezdůvodného obohacení stanoví § 107 odst. 1 a 2 starého občanského zákoníku. Finanční arbitr musí považovat každou jednotlivou platbu pojistného za samostatný nárok, u kterého běží promlčecí doba samostatně. Instituce vznesla v průběhu řízení námitku promlčení. Navrhovatel udělil právnímu zástupci plnou moc k zastupování v předmětném sporu dne 4. 4. 2018, tedy od tohoto okamžiku plynula subjektivní promlčecí doba, protože od 4. 4. 2018, tedy od okamžiku počátku plynutí subjektivní promlčecí doby práva na vydání bezdůvodného obohacení, neuplynula do zahájení řízení před finančním arbitrem doba dvou let, použije se pro posouzení promlčení nároku navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení objektivní tříletá lhůta. Mezní datum je 24. 5. 2015. Námitka promlčení přispívá k právní jistotě ve vztazích. Finanční arbitr nezjistil, že by k promlčení uplatněného nároku navrhovatele na vydání bezdůvodného obohacení došlo výlučně vinou instituce nebo že by námitka promlčení byla projevem zneužití práva na úkor navrhovatele, natož pak aby některý důvod by ve výjimečné intenzitě, která by odůvodňovala odepření možnosti uplatnit námitku promlčení pro rozpor s dobrými mravy. Nelze opomenout, že navrhovatel je tou stranou, která se dovolávala neplatnosti pojistné smlouvy. Finanční arbitr po zohlednění důvodně vznesení námitky promlčení shledal, že instituce je povinna vydat bezdůvodné obohacení z titulu neplatné pojistné smlouvy ve výši 28 200 Kč.

Rozhodnutím o námitkách, č.j. [REDAKCE] ze dne 20. 6. 2019 bylo prokázáno, že námitkám instituce AXA životní pojišťovna, a.s., bylo částečně vyhověno a nález finančního arbitra ve výroku II. se změnil tak, že po změně zní: Instituce AXA životní pojišťovna, a.s., je povinna zaplatit navrhovateli J. [REDAKCE] K. [REDAKCE] částku ve výši 28 200 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,5 % p.a. z částky 25 500 Kč počínaje dnem 12. 6. 2018 do zaplacení, a to vše do tří dnů od právní moci tohoto nálezu. Výrok I., III., IV. nálezu byl potvrzen a námitky navrhovatele J. [REDAKCE] K. [REDAKCE] a zbývající námitky instituce zamítnuty. V rozhodnutí shrnovalo námitky účastníků, co se týká námitky instituce, že finanční arbitr není k rozhodnutí posuzovaného sporu příslušný, odkázal finanční arbitr na vymezení své příslušnosti v oblasti soukromého pojištění v ustanovení § 1 odst. 1 písm. e) zákona o finančním arbitrovi. Současně odkázal na rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 25. 2. 2016, sp. zn. [REDAKCE], kde je uvedeno, že samotná skutečnost, že se spor týká bezdůvodného obohacení, způsobilosti finančního arbitra věc nevyjímá. K otázce nepřevzetí pojistného rizika a absence pojistného zájmu odkázal na rozhodnutí, dále vedl, že z pohledu pojistitele se jedná o úplatné přebrání určité míry nebezpečí, v případě, že by k přebrání pojistného rizika nedošlo, pojištění by zcela ztratilo smysl, protože riziko nepříznivých dopadů by fakticky stále nesl pojistník. Pojistná smlouva v posuzovaném případě přebrání pojistného rizika pojistitelem nereflektuje. Představuje pouze v ní sjednaný investiční závazek. Pojistný zájem esenciální náležitostí pojistné smlouvy. Jak finanční arbitr dovodil v nálezu, navrhovatel s institucí v pojistné smlouvě sjednal investiční životní pojištění smlouvou pojistnou částkou, resp. s výplatou částky odpovídající hodnotě podílového účtu v době vzniku pojistné události. Instituce hodnotu podílového účtu navrhovateli nijak negarantovala. Finanční arbitr uvedl, že pokud pojistná smlouva s ohledem na sjednaná práva a povinnosti neplní svou základní funkci a trpí zásadními vadami, které není možné zhojit ani výkladem, představuje bez pochyby právě takový právní úkon, u něhož převáří veřejný zájem na vyslovení jeho absolutní neplatnosti před jeho zachováním, byť jím byla omezena autonomie vůle smluvních stran. Smlouva by nemohla obstát ani z pohledu veřejného práva. Dovolání se konverze právního úkonu je zcela účelové, když instituce ji uzavřela a měla vůli uzavřít pojistnou, byť s investičním prvkem. Investiční smlouva jako jiný s pojistnou smlouvou desimulovaný právní úkon by rovněž odporovala smyslu a účelu zákona o podnikání na kapitálovém trhu ve spojení se zákonem o kolektivním investování. Dále se arbitr vypořádal s ostatními námitkami, odkazoval na to, že nebylo prokázáno, že by se instituce nechovala v souladu se smlouvou, kterou považovala za platnou. Ohledně úroku z prodlení finanční arbitr uvedl, že zjistil, že

navrhovatel vyzval dne 7. 5. 2018 instituci k vydání bezdůvodného obohacení ve výši v celkovém zaplaceného pojistného za dobu trvání pojistné smlouvy ve výzvě, která došla instituci dne 10. 5. 2018. Stanovil lhůtu k vydání bezdůvodného obohacení do třiceti dnů ode dne doručení výzvy, tedy instituce se dostala do prodlení dne 12. 6. 2018. Finanční arbitr z předložených podkladů zjistil, že ačkoliv navrhovatel vyzval instituci mimo jiné k vydání bezdůvodného obohacení ve výši uhrazeného pojistného ke dni 7. 5. 2018 v částce 24 500 Kč, výše zaplaceného nepromlčeného pojistného k tomuto datu činila pouze 25 500 Kč. Tedy částečně vyhověl námitkám instituce.

Výpisem UniCredit Bank ze dne 1. 7. 2019 bylo prokázáno, že dne 28. 6. 2018 byla zaplacena částka 30 468,45 Kč.

Výpisem UniCredit Bank ze dne 1. 7. 2019 bylo prokázáno, že dne 28. 6. 2019 byla zaplacena částka 15 000 Kč.

Pojistnými podmínkami 0307 bylo prokázáno, že v článku 1.12 pojistné plnění, je odstavec jedna, pojistitel poskytuje jednorázové pojistné plnění v dohodnuté výši, nebo vyplácí dohodnutý důchod, nebo poskytuje pojistné plnění ve výši určené pojistnými podmínkami a pojistnou smlouvou.

Návrhem na investiční životní pojištění č. [REDAKCE] bylo prokázáno, že účastník 1) J [REDAKCE] K [REDAKCE] uzavřela dne 5.5.2010 pojistnou smlouvu na pojistnou částku 0 Kč s pojistnou dobou 19 let, kalkulace pojistného 1 000 Kč, celkové lhůtní pojistné 1 000 Kč.

Dodatkem investičního pojištění č. smlouvy [REDAKCE] bylo prokázáno, že pojistná částka v případě smrti pojištěného bude vyplacena hodnota podílových jednotek. Současně výše celkového pojistného je 300 Kč s měsíční frekvencí placení.

Výzvou k vydání bezdůvodného obohacení z důvodu absolutní neplatnosti smlouvy bylo prokázáno, že dne 10. 5. 2018 advokátní kancelář zastupující účastníka 1) vyzvala účastníka 2) k vydání bezdůvodného obohacení z důvodu neplatnosti smlouvy, a to v celkové výši zaplaceného pojistného za dobu trvání smlouvy na účet, a to do třiceti dnů od doručení této výzvy.

Listinami označenými jako výročí Vaší smlouvy bylo prokázáno, že účastník 2) průběžně informoval účastníka 1) o aktuální hodnotě podílového účtu.

Výpisem z účtu pojistného za období od 1. 7. 2010 do 12. 7. 2018 bylo prokázáno, že od data 26. 5. 2016 byly zaplacený 9x 1 000 Kč a dále 16x částka 300 Kč a poslední dne 16. 5. 2018.

Podle § 39 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31.12.2013, je neplatný právní úkon, který svým obsahem nebo účelem odporuje zákonu nebo jej obchází anebo se přiči dobrým mravům.

Podle § 451 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, kdo se na úkor jiného bezdůvodně obohatí, musí obohacení vydat.

Podle § 107 odst. 1 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, právo na vydání plnění z bezdůvodného obohacení se promlčí za dva roky ode dne, kdy se oprávněný dozví, že došlo k bezdůvodnému obohacení a kdo se na jeho úkor obohatil.

V prvé řadě je nutné uvést, že dle ustanovení § 247 o.s.ř. žaloba musí být podána ve lhůtě 2 měsíců od doručení rozhodnutí správního orgánu, kdy zmeškání této lhůty nelze prominout. Dle odst. 2 výše uvedeného ustanovení žaloba je nepřijatelná, jestli žalobce nevyužil v řízení před správním orgánem řádné opravné prostředky, nebo jestliže jím uplatněné řádné opravné prostředky nebyly správním orgánem pro opožděnost projednány. V tomto směru má soud za to,

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. Šárka Kašparová.

že žaloba podaná účastníkem 1) i účastníkem 2) byla podána v zákonné lhůtě oprávněnou osobou za splnění zákonných podmínek, kdy v tomto směru jeho návrhem se soud dále zabýval.

Ze strany soudu pak byla věc projednána v mezích, ve kterých se účastníci domáhali projednání sporu před soudem, a to v souladu s ustanovením § 250f odst. 1 o.s.ř.

Skutková zjištění správního orgánu soud vzal za svá a navíc mezi účastníky nebylo sporu o skutkovém stavu věci, kdy rozpor byl v právním hodnocení.

Prvně se soud zabýval námitkou, že finanční arbitr neměl pravomoc věc rozhodnout. Dle § 1 odst. 1 písm. e) zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, k rozhodování sporu spadajícího jinak do pravomoci českých soudů je příslušný též finanční arbitr (dále jen „arbitr“), jedná-li se o spor mezi spotřebitelem a pojistitelem nebo pojišťovacím zprostředkovatelem při distribuci životního pojištění nebo při výkonu práv a plnění povinností ze životního pojištění. V dané věci se jedná o spor z životního pojištění, který spadá do pravomoci českých soudů, když ani mezi účastníky není sporu o tom, že se jedná o spor mezi spotřebitelem a pojistníkem. Pravomoc finančního arbitra je tedy dána.

Soud při přezkumu rozhodnutí arbitra věc posuzoval dle zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku v platném a účinném ve znění do 31.12.2013 (dále jen obč. zák.) s poukazem na ust. § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku. Soud pak při právním hodnocení věci a přezkoumání rozhodnutí finančního arbitra dospěl k závěru, že rozhodnutí finančního arbitra je správné co se určení, že předmětná smlouva uzavřena mezi účastníky je absolutně neplatná dle § 39 obč.zák. (výrok IV.). Problém předmětné pojistné smlouvy nespočívá v tom, že je sjednána pojistná částka pouze v nulové výši, ale v tom, že celá smlouva je nastavena tak, že materiálně ve své podstatě o pojištění nejde a jednalo se tak o obcházení zákona. Soud posuzuje smlouvu vždy podle jejího obsahu. Obecně pak platí, že pojištění představuje způsob zabezpečení proti následkům vyvolaným pojistným nebezpečím a pojistným rizikem. V § 2 zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě), je pojistná smlouva smlouvou o finančních službách, ve které se pojistitel zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění a pojistník se zavazuje platit pojistiteli pojistné. Jedná se o synallagmatický závazek, u něhož je nejistota výsledku smluvních stran závislá na vzniku nahodilé události. Z ekonomického hlediska se jedná o finanční službu spočívající v pojistném krytí poskytovaném za úplatu, která je kalkulována pojistně-matematickými metodami. Na jedné straně je zde povinnost pojistitele poskytnout oprávněné osobě pojistné plnění podmíněné vznikem pojistné události, a na straně druhé nepodmíněná povinnost pojistníka platit pojistiteli pojistné. Pojištění spočívá v nejistotě co do vzájemného hodnotového poměru mezi plněním a protiplněním. Povinnost pojistitele je spojena s nejistotou, která může být absolutní, kdy není jisté, zda pojistná událost vůbec nastane, popř. již nastala, avšak smluvním stranám nemůže být znám její vznik, anebo relativní, kdy není známa pouze doba, kdy tato událost nastane. Podle sjednané pojistné smlouvy pojištěný ale není chráněn před pojistným nebezpečím a pojistným rizikem. Pojistitel, tedy účastník 2) dle soudu na sebe žádné riziko nepřebírá. Pojistitel také neposkytuje žádné pojistné krytí. Investovat pod pojištěním lze jen za předpokladu, že je zachována také pojišťovací činnost tak, aby skutečně došlo k převzetí pojistného rizika pojistníka pojistitelem. Pokud tuto část pojistná smlouva vůbec nemá a pojistitel nepřebírá vůbec žádné riziko, nejedná se vůbec o pojistný produkt. Investiční životní pojištění, které obsahuje pojistnou složku jen formálně, nelze posoudit jako pojištění. Produkt totiž vůbec nesměruje k získání pojistné ochrany, ale pouze ke zhodnocení peněžních prostředků. Pojišťovna se tedy pojistnou smlouvou v žádném okamžiku nezavazuje k pokrytí jakéhokoliv rizika, když veškeré finanční prostředky jsou v případě pojistné události hrazeny z pojistného a nikoli z prostředků žalované. Veškeré riziko nese výlučně pojistník, zatímco pojistiteli žádné riziko v případě pojistné události nehrozí a z jeho strany se jedná o prázdny závazek. Pojmovým znakem pojištění je pojistné

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. Šárka Kašparová.

riziko, které vychází z realizace rizika (tj. četnost, častost výskytu) a velikosti důsledků při realizaci rizika (tj. závažnost, velikost škody spojená s realizací rizika), o což však v tomto případě nejde. Smlouvu pak nelze posoudit ani jako smlouvu jinou (ať již investiční či jakoukoli jinou) či smlouvu inominátní, neb z vyjádření obou účastníků i obsahu smlouvy je zřejmé, že tito uzavírali smlouvu o investičním životním pojištění, když tato ale z důvodů výše uvedených není vůbec smlouvou o investičním životním pojištění, když není smlouvou o pojištění, byť účastník 2) je označen jako pojistitel, účastník 1) je ve smlouvě označen jako pojistník a placeno bylo pojistné. V podrobnostech soud odkazuje na výše specifikovaný nálezný finančního arbitra. Soud proto žalobu žalované ve výroku III. zamítl.

Soud se dále zabýval otázkou promlčení s ohledem na zjištění jednotlivých plateb ze strany účastníka 1) na účet účastníka 2) pak soud při řešení otázky promlčení žalobou uplatněného nároku věc posuzoval podle § 107 obč. zák. Uvedené ustanovení stanoví dvojí promlčecí dobu – subjektivní dvouletou (odstavec 1) a objektivní tříletou, popř. desetiletou, jde-li o úmyslné bezdůvodné obohacení (odstavec 2). Jejich počátek je stanoven odlišně a zároveň platí, že ve svém běhu jsou na sobě nezávislé, skončí-li běh kterékoli z nich, právo se bez ohledu na druhou z nich promlčí; přičemž subjektivní promlčecí doba nemůže začít běžet dříve, než právo na vydání bezdůvodného obohacení vůbec vznikne (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 33 Cdo 466/2014). Pro počátek běhu subjektivní promlčecí doby práva na vydání bezdůvodného obohacení je rozhodný okamžik, kdy se oprávněný skutečně dozví o tom, že došlo na jeho úkor k získání bezdůvodného obohacení a kdo je získal. Touto vědomostí ustanovení § 107 odst. 1 obč. zák. nemíní znalost právní kvalifikace, nýbrž pouze skutkových okolností, z nichž lze odpovědnost za bezdůvodné obohacení dovodit; schopnost ochuzeného relevantní fakta právně kvalifikovat tedy není rozhodná (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ČR ze dne 6. 5. 2013, sp. zn. 28 Cdo 2892/2012, ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 28 Cdo 3166/2009, ze dne 31. 8. 2000, sp. zn. 25 Cdo 2581/98, ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 32 Cdo 2626/2009, či ze dne 18. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 2553/2018). Pro stanovení počátku běhu objektivní promlčecí doby ve smyslu § 107 odst. 2 obč. zák. je naopak rozhodující okamžik, kdy bezdůvodné obohacení skutečně (fakticky) vzniklo. Nejvyšší soud pak konstantně uzavírá, že byla-li nabyta majetková hodnota v souladu s kontraktem stíženým absolutní neplatností, odvíjí se běh promlčecí doby se subjektivně určeným počátkem od okamžiku, kdy se ochuzený dozvěděl o skutečnostech, jež uvedenou neplatnost zakládají, přičemž je bez významu, zda má oprávněný dostatečné právní znalosti, aby byl subjektivně schopen uvedené skutkové okolnosti posoudit a sám dospěl k závěru o neplatnosti dané smlouvy (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 4. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2373/2016, či jeho usnesení ze dne 1. 6. 2015, sp. zn. 28 Cdo 5129/2014). V rozsudku ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 33 Cdo 466/2014, pak Nejvyšší soud uzavřel, že při postupném pokračujícím získávání majetkového prospěchu (hodnot) se z hlediska promlčení považují za samostatné nároky na vydání plnění z bezdůvodného obohacení nároky, které vznikly ze samostatných oddělitelných případů bezdůvodného obohacení, i když jde o stejné subjekty a stejné skutkové podstaty bezdůvodného obohacení. K uplatnění každého takového práva na plnění z bezdůvodného obohacení začínají běžet objektivní i subjektivní promlčecí doby zvlášť. Účastník 1) se o vzniku bezdůvodného obohacení, jeho výši a o tom, kdo jej na jeho úkor získal, dozvěděl vždy při uskutečnění každé jednotlivé platby pojistného. Dle zjištěného skutkového stavu-přehledu plateb pojistného ze strany účastníka 1) vyplynulo, že platby pojistného, které byly plněny účastníkem 1) ne více než 2 roky před zahájením řízení před finančním arbitrem (dne 24.5.2018) jsou ve výši 9 x 1 000 Kč a 16 x 300 Kč celkem částka 13 800 Kč, kdy do této částky námitka promlčení vznesená žalovanou není důvodná, neboť byla podána žalobcem včas. Co do zbylé částky tvrzeného bezdůvodného obohacení účastníka 1) byla žaloba podána z hlediska dvouleté subjektivní promlčecí lhůty ve smyslu § 107 odst.1 obč. zák. pozdě a vznesená námitka promlčení ze strany účastníka 2) byla důvodná. Dále se soud zabýval úroky z prodlení, kdy

účastník 2) byl v prodlení od 12.6.2018, kdy mu uběhla lhůta k vrácení dle výzvy účastníka 1) ze dne 10. 5. 2018 k vydání bezdůvodného obohacení, ve smyslu ust. § 517 odst. 1 obč. zák. Účastník 2) tak byl v prodlení pouze s částkou 13 500 Kč. Splátka účastníka 1) ve výši 300 Kč, které byla zaplacená až po odeslání výzvy dne 10.5.2018, k této účastník 2) nebyl vyzván účastníkem 1) k jejich vrácení a nedostal se tak do prodlení dle ust. § 517 odst. obč. zák. Soud proto ve výroku III. nahradil nálezný finančního arbitra a zároveň žalobu, aby soud nahradil nálezný finančního arbitra tak, že uložil účastníku 2) zaplatit částku ve výši 84 200 Kč spolu s úrokem z prodlení, zamítl jako nedůvodný vzhledem k důvodně vznesené námitce promlčení účastníkem 2).

Rovněž nelze dospět k závěru, že námitka promlčení je v rozporu s dobrými mravy. Soud konstatuje, že vznést námitku promlčení, která přispívá právní jistotě, je právem každého účastníka smluvního vztahu. Soud odkazuje na závěry Ústavního soudu v usnesení ze dne 4. 7. 2002, sp. zn. III. ÚS 21/02, že „[ú]čelem promlčení je jednak stimulovat subjekty k včasnému vykonání subjektivních občanských práv (pohledávek), jednak čelit tomu, aby dlužníci nebyli ohledně svých povinností vystaveni po časově neurčité době donucujícímu zákroku (tzv. vynutitelnosti) ze strany soudů. Tím institut promlčení v souladu s požadavkem právní jistoty brání existenci dlouhotrvajících občanských subjektivních práv a jim odpovídajících povinností, které jsou zejména, pokud jde o jejich dokazování po uplynutí delší doby, vždy spjaty s určitou sporností. Lze tedy říci, že povinnému subjektu je poskytnuta námitka promlčení jako účinná možnost ochrany před výše uvedenými negativními dopady dlouhotrvajících občanských subjektivních práv. Je pak na úvaze tohoto povinného subjektu, zda námitku promlčení uplatní či nikoli. Současně je třeba připomenout, že občanský zákoník zdůrazňuje i vlastní přičinění subjektů pro ochranu svých práv a požaduje, aby především ony samy sledovaly svá subjektivní práva a činily takové kroky, aby nedocházelo k jejich ohrožování a poškozování. Ústavní soud současně považuje za nezbytné zdůraznit, že institut promlčení patří k těm zásadním a závažným institutům občanského práva hmotného, ale i právního řádu jako celku, že nelze do jeho výkladu zasahovat ať již extenzivně, či restriktivně aplikací dalších obecných institutů právního řádu, tj. i aplikací obecných zásad.“ V souvislosti s § 3 odst. 1 obč. zák. („Výkon práv a povinností vyplývajících z občanskoprávních vztahů nesmí bez právního důvodu zasahovat do práv a oprávněných zájmů jiných a nesmí být v rozporu s dobrými mravy“) Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 8. 2. 2011, sp. zn. 21 Cdo 85/2010, mj. vyslovil, že je možné posoudit uplatnění námitky promlčení jako rozporné s dobrými mravy, ale „jen v těch výjimečných případech, kdy by bylo výrazem zneužití tohoto práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil, a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo dosud neuplatnil. Tyto okolnosti by pak musely být naplněny v natolik výjimečně intenzitě, aby byl odůvodněn tak významný zásah do principu právní jistoty, jakým je odepření práva uplatnit námitku promlčení“. Soud nemá za to, že by k promlčení uplatněného nároku účastníka 1) na vydání bezdůvodného obohacení došlo výlučně vinou účastníka 2) nebo že by námitka promlčení byla projevem zneužití práva na úkor účastníka 1), natož pak, aby některý z těchto důvodů byl naplněn v tak výjimečně intenzitě, která by odůvodňovala odepření možnosti uplatnit námitku promlčení pro rozpor s dobrými mravy. Korekce promlčení dobrými mravy je přípustná jedině za situace, že by byla výrazem zneužití práva na úkor účastníka, které marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku na plnění v důsledku promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem (k tomu srovnej rozhodnutí NS sp.zn. 30 Cdo 3825/2011). Toto není případ účastníka 1) a důvodem proč řízení nebylo zahájeno včas, leží výhradně na účastníku 1), když po tolika letech se začíná dovolávat neplatnosti smlouvy. Rozpor s dobrými mravy nezakládá ani to, jakým způsobem bylo investiční životní pojištění nabízeno, když ze smlouvy je jednoduše zřejmé, že

výše plnění závisí jen na naspořené složce, když pojistná částka byla jasně vyplněna v částce 0 Kč. Soud nemá za to, že by účastník 1) nemohl neplatnost předpokládat, když je to právě on, který neplatnost namítá a bylo pouze na něm, aby tuto namítal v otevřených promlčecích lhůtách stejně, jako tak činí nyní. Ze stejného důvodu pak uplatnění námítky promlčení dle soudu není ani nepřiměřeným postihem.

Pro nadbytečnost pak soud zamítl další (veškeré neprovedené) důkazní návrhy účastníků, směřující k prokazování skutečností týkajících se plateb po období, které bylo předmětem tohoto řízení. S ohledem na shora rozvedené závěry, soud v odůvodnění rozsudku pro stručnost nerozvádí dílčí skutková zjištění učiněná z dalších v řízení provedených a shora nezmíněných důkazů, ježto tyto výsledně neměly pro rozhodnutí o věci samé podstatný význam.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodoval podle ust. § 142 odst. 2 o. s. ř., když žádný z účastníků byl částečně úspěšný.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení opisu jeho písemného vyhotovení k Městskému soudu v Praze prostřednictvím soudu zdejšího.

Nesplní-li povinná dobrovolně, co jí ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí nebo návrh na exekuci.

Praha 24. listopadu 2020

Mgr. Jana Příbylová v. r.
soudkyně